

ПСИХОЛОГИЯ

В ЛАБИРИНТА НА ЧОВЕШКИЯ ДУХ

материал на Андреа Кандела

Dинамичните темпове, с които се променя съвременният свят, често изискват прекалено много. Всеки от нас полага ежедневни усилия в една или друга посока - дали ще е подготвката за „съдбоносен“ изпит, трудности, свързани с кариерното развитие или дори, считаното за елементарно, общуване с приятели и семейство. Именно поради тази причина човек е винаги в търсене на универсалния път към разбирането на собствената си душа и многобройните проблеми, които я терзаят. За безстрашните изследователи на човешкия дух психологията е науката, която ще освети пътеката им към този най-непознат и енигматичен аспект на човешкия вид. Всеки, заел се със задачата да опознае себе си, може в по-малка или по-голяма степен да се нарече психолог, но за тези, които избират да изучават и най-тъмните кътчета на човешката психика, психологията е не само професия, но и призвание.

Какво е психологията?

Под общото понятие психология съществуват множество клонове, всеки от които крие широк диапазон от специалности и дисциплини. Тя се занимава с проблемите на хората в злободневното, нещата, които ни се случват всеки ден, или иначе казано – екзистенцията. Тук е хубаво да разграничим психологията от психиатрията. Докато психологията се занимава с ежедневните преживявания на човека, при психиатрията основният предмет на интерес са патологията и душевните заболявания. Психиатърът е медицинско лице, което е завършило медицина и има правото да изписва медикаментозна терапия. Разликата между двете дисциплини е огромна и опровергава общоприетата и изцяло погрешна идея, че само „лудите“ посещават психолог.

Какво се изучава?

Продължителността на следването в университетите от Западна Европа и САЩ не се отличава драстично от тази в България. За придобиването на бакалавър са нужни 4 до 5 години, но при желание за задълбочаване на знанията и увеличаване на шансовете за реализация ще ви е нужна магистърска степен, която трае 2 или 3 години, а за тези от вас, които искат да прибавят титлата доктор пред името си, трябва да се подготвят за от 4 до 7 години академични занимания в областта на психологията.

Както вече споменах, в психологията има много клонове, което ти позволява да избираш между голямо разнообразие от специализации. Това означава, че по време на бакалавърската степен се изучават множество дисциплини. Разбира се, повечето предмети са тясно свързани със самата същност на психологията - увод в психологията, експериментална психология, физиологична психология, когнитивна психология, психология на личността и др., но никой не може да отрече изключителната хуманитарна насоченост на науката.

ПСИХОЛОГИЯТА ИМА МНОГО КЛОНОВЕ, КОЕТО ПОЗВОЛЯВА ДА ИЗБИРАШ МЕЖДУ ГОЛЯМО РАЗНООБРАЗИЕ ОТ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ

Именно поради тази причина се изучават аспекти на психологията, които докосват всяка сфера на живота, в която е замесена човешка дейност. В обучението са включени дялове на психологията като социална психология, педагогическа психология, трудова психология, икономическа психология и много други. Не са пропуснати и класически дисциплини като Логика, Етика и философия, които спомагат за по-пълното разбиране на явлениято „човешка психика“.

Основна разлика между следването в чужбина и това в България е по-голямото внимание, което западните университети обръщат на практиката и досега в реалностите на професията.

Как се кандигатства?

През последните години психологията се превърна в много желана специалност, което не означава, че процесът на кандигатстване се отличава със специални изпити или усложнен прием. Това важи както за България, така и за чужбина. Българските университети имат стандартизиран прием. В процеса на балообразуване се включват оценките от изпит по български език и литература или чужд език плюс успеха по чужд език в гимназията. Има минимални разлики между различните ВУЗ-ове, но за това – след малко. Както вече споменах, големият брой кандигати може да изиграе лоша шега на онези, които са пренебрегнали подготовката си в 12-ти клас.

Кандигатстването и приемът в чужбина става по документи (диплома за средно образование), но както всички знаем, добрата подготовка по езика, на който ще протече обучението, е от огромно значение. В зависимост от изискванията на университета ще трябва сертифицирано ниво на владеене на език, като минималното изискуемо стъпало по Общата европейска езикова рамка е B2.

Къде се изучава в България?

Психология се изучава в 6 български висши учебни заведения. Във всеки един от университетите може да се придобият всяка една от образователните степени бакалавър, магистър и доктор. Според официалната класация на МОН, на върха на класацията застава Софийският университет „Св. Климент Охридски“, като през 2014 г. психологията е в топ 3 на най-желаните специалности на университета. Веднага след него се нарежда Нов български университет, който все повече успява да затвърди позицията си на едно от най-добрите висши учебни заведения в страната. На трето място е Пловдивски университет „Паусий Хилендарски“, който има малко по-специфичен прием по специалността, който изисква и изпит „Проверка на говорните и комуникативните способности“.

Водещи университети в България

Класиране	Висше училище	Град	Резултат
1	Софийски университет „Св. Климент Охридски“	София	62
2	Нов български университет	София	52
3	Пловдивски университет „Паусий Хилендарски“	Пловдив, Кърджали, Смолян	49
4	Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	Велико Търново	44
5	Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“	Варна, Смолян	43
5	Югозападен университет „Неофит Рилски“	Благоевград	43

Източник: МОН

Най-добрите в чужбина

САЩ

Мисля, че няма да има изненадани, ако кажем, че по отношение на обучението и практикуването на психология ненадминатият лидер в областта е САЩ. Според най-уважаваната световна класация за университети (QS), 6 от десетте най-добри учебни заведения по психология се намират на територията на САЩ. Комбинацията от силна академична подготовка, превъзходно финансиране и научни изследвания правят американските университети най-желаните.

- Harvard University
- University of California, Los Angeles (UCLA)
- Yale University
- University of California, Berkeley (UCB)
- University of Michigan
- Princeton University

Великобритания

Макар резултатите от референдума за излизане от Европейския съюз да повлияха негативно на много аспекти от британската финансова и икономическа сфера, британското образование и перспективите пред него остават отлични. Заедно с добре познатите ни

Cambridge и Oxford, 4 английски университета са в топ 10 на класацията за най-добрите университети в психологията.

- University of Cambridge
- Stanford University
- University of Oxford
- University College London

Германия

Страната, която привлича огромен процент от българските студенти, влиза в класацията с цели 13 университета, като 2 от тях влизат в топ 100. Достъпното образование и високите проценти на следдипломна реализация поставят лидерът на Европейския континент сред първите избори на студенти от цял свят.

ПСИХОЛОГИЯТА Е НЕ САМО ПРОФЕСИЯ, НО И ПРИЗВАНИЕ

сацията с цели 13 университета, като 2 от тях влизат в топ 100. Достъпното образование и високите проценти на следдипломна реализация поставят лидерът на Европейския континент сред първите избори на студенти от цял свят.

- LudwigMaximiliansUniversität München
- Humboldt Universität zu Berlin
- Eberhard Karls Universität Tübingen

Карьерна реализация в България

Според данните от Рейтинговата агенция на висшите училища в България 58% от завършилите специалността психология са

НИКОЙ НЕ МОЖЕ ДА ОТРЕЧЕ ИЗКЛЮЧИТЕЛНАТА ХУМАНИТАРНА НАСОЧЕНОСТ НА НАУКАТА

си намерили реализация на пазара на труда и все още работят в сферата, която са избрали да изучават.

Не без значение са и доходите, които получават практикуващите психолози в страната. За момента статистиката показва, че средната заплата е около 850 лева и тенденцията е да се увеличава.

Въпреки големия брой студенти, изучаващи специалността, (около 4000 души), реализацията е възможна.

Това се дължи на многобройните специализации, от които можеш да избираш, и от нуждата на кадри в социално значими сфери като образование, държавни институции и министерства, както и във военни и полицейски структури. В последните години се забелязва практиката от страна на големи компании в България да имат щатен психолог, който да е на разположение на служителите им.

Карьерна реализация в чужбина

Възможностите за реализация в чужбина са многобройни. Това се дължи до голяма степен на по-големите икономики на страните в Западна Европа и Северна Америка, но също и на „отворения ум“ на хората и общественото разбиране, че помощ от страна на психолог не е лукс или прищявка.

Разбирането, че менталното здраве е на равна нога с физическото, дава огромни възможности за кариерно развитие, като една от тях може да бъде и отварянето на собствен кабинет. В момента търсенето в областта на психологията е най-голямо в САЩ, Канада, Великобритания и, в особено голяма степен, в Скандинавските страни.

